

الیا سلیمان علیه نسل کشی اهالی غزه

الیا سلیمان که از او به‌عنوان مطرح‌ترین فیلمساز فلسطینی در تبعید اسم می‌برند، می‌گوید صنعت سینمای جهان باید توجه بیشتری به فلسطینیان نشان داده و در کنار حمایت از حقوق سیاسی واجتماعی آنان، فیلم‌های مستند و داستانی بیشتری درباره مصائب و مشکلات ملت آواره فلسطین تولید کند. با تهاجم ارتش اسرائیل به غزه و اقداماتی که از سوی جامعه جهانی به‌عنوان نسل‌کشی فلسطینیان لقب گرفت، هنرمندان سینمایی این کشور هم با انجام مصاحبه‌های مختلف تلاش دارند موضوع فلسطین را همچنان در صدر خبرهای دنیا نگه‌دارند.

به گفته سلیمان؛ «سینما حقیقتا نمی‌تواند تأثیر بلافاصله‌ای در مسائل مختلف داشته باشد و یک شبه باعث تغییر همه چیز شود اما می‌تواند در درازمدت تأثیرات مثبت و مطلوب خودش را بر آدم‌ها بگذارد. با توجه به اوضاع خاورمیانه و جنگ بیرحمانه‌ای که در غزه جریان دارد، وقت آن رسیده که همه ما از خودمان بپرسیم چه باید انجام بدهیم و میزان مسئولیت‌مان چقدر است. این یک واقعیت است که همه ما در قبال آنچه رخ می‌دهد مسئول هستیم و باید یک موضوع‌گیری انسانی و اخلاقی داشته باشیم. در اینجا وظیفه هنرمندان و روشنفکران بیشتر می‌شود. در شرایط حاضر، باید فیلم‌های بیشتری درباره مسأله فلسطین بسازیم. این فیلم‌ها باید کمک‌کند تا درباره چیزهایی چون نسل‌کشی، قتل عام بی‌گناهان و خشونت وحشتناکی صحبت و بحث کنیم که ما را احاطه کرده است.»

با این همه، سلیمان خاتمه دادن به جنگ را وظیفه میرم و اصلی همگان می‌داند و عقیده دارد تلاش عمومی باید برای متوقف کردن این چرخه مرگبار به کار گرفته شود؛ «همه ما موظف هستیم به فکر کسانی باشیم که در غزه گرفتار شده‌اند. وظیفه اصلی ما نجات جان آنهایی است که هنوز آنجا هستند و راهی برای نجات ندارند.» فیلمساز به مستند سال ۲۰۲۳ همکار خود، لینا سِوالِم «خداحافظ تیرپراس» اشاره می‌کند که داستانش درباره این بود که چگونه در جریان جنگ اعراب و اسرائیل در سال ۱۹۴۸ مادرش همراه با خانواده‌از شهر زادگاه خود تیرپراس رانده شدند تا به اجبار در جای دیگری سکونت کنند.

سلیمان می‌گوید: «این مستند نمایش موفقیت آمیز زیادی در کشورهای مختلف داشت و این در حالی بود که جنگ اخیر هنوز شروع نشده بود. این جنگ نشان می‌دهد که آن مشکل قدیمی هنوز پابرجاست و هنوز هم مردم جهان داستان‌های تلخی را در رابطه با فلسطین می‌شنوند. من این روزها سرگرم ساخت فیلمی مستند درباره اتفاقات تلخ اخیر هستم و می‌دانم که به سرعت آماده نمایش و پخش نخواهد شد. بااین حال، ساخت و تولید این فیلم‌ها لازم و ضروری است. این فیلم‌ها کارکردی دوگانه دارند؛ هم برای امروز و مخاطب امروزی ساخته می‌شوند و هم به‌عنوان سندی برای نسل‌های آینده نگه‌داری خواهند شد. تصاویر همیشه بهتر از کلمات عمل کرده و تأثیر بیشتر و بهتری روی مخاطبان خود گذاشته‌اند. به همین دلیل، ما فیلمسازان مسئولیت و وظیفه بسیار سختی به دوش داریم. اسلحه ما، دوربین فیلمبرداری‌مان است و همه ما از قدرت بیکران آن‌ا‌هیم.»

مراسم رونمایی از پنج سالن جدید پردیس سینمایی آزادی در تاریخ ۲۰ اسفند و با حضور جمعی از اهالی سینما برگزار شد و در حالی که بیش از یک ماه از زمان افتتاح این مجموعه می‌گذرد، به علت برخی مشکلات اعم از طراحی و ساخت هنوز نتوانسته مجوزهای لازم را اخذ کنند.

طبق گفته برخی از کارشناسان و افراد مطلع از روند توسعه

سینما آزادی؛ افتتاح صوری یا ظرفیت واقعی؟

جدیدترین کمدی

سینمای ایران که این روزها با فروش بالایش توجه‌ها را به خود جلب کرده، «سال گریه» نام دارد. این فیلم یک تفاوت اساسی با فیلم‌های کمدی دیگر دارد و آن‌گونه

که عوامل فیلم هم به آن اشاره داشته‌اند، فیلمی است در ژانر کمدی فانتزی. ساختن کمدی به خودی خود یکی از سخت‌ترین ژانرهای سینما به حساب می‌آید اما وقتی فیلمی در دسته کمدی فانتزی قرار می‌گیرد، اوضاع پیچیده‌تر می‌شود.

استاندارهای کمدی فانتزی

قبل از پرداختن به این‌که سال گریه چطور فیلمی است، لازم است درباره ژانر کمدی فانتزی گفت؛ این ژانر همان‌طور که از نامش بر می‌آید، باید دربرگیرنده المان‌های هر دو ژانر کمدی و فانتزی باشد و حداقل باید چهار اصل را رعایت کند تا بتواند یک اثر استاندارد نام بگیرد. اولین اصل این است که داستان باید همذات‌پنداری را در مخاطب خود برانگیزد تا مخاطب بتواند وارد دنیای فیلم شود. دومین اصل ایجاد یک پایان خوش و عاری از خشونت واقعی است؛ زیرا اگر فیلم غیر از این باشد، دیگر یک کمدی فانتزی نیست. اصل سوم توجیه وجود قدرت (بخش فانتزی فیلم) و چگونگی دست یافتن کاراکترهای فیلم به قدرت و تعامل شخصیت‌ها با قدرت فراطبیعی درون فیلم است (بخش کمدی داستان) و در نهایت به وقوع پیوستن اتفاقات فیلم در جهت شخصیت‌های خوب داستان است. حال با این تعاریف به بررسی فیلم سال گریه خواهیم پرداخت که آیا توانسته در درجه اول یک فیلم استاندارد باشد یا خیر.

نحسی در فیلمی سلخته

فیلم سال گریه، داستان پسرپچه‌ای به نام جهانگیر غزنوی با بازی بهرام افشاری است که در سالی خاص براساس طالع‌بینی چینی به دنیا آمده است؛ سال گریه. همان‌گونه که در فیلم نیز به آن اشاره می‌شود، سال گریه یک ویژگی خاص دارد و آن این است که سال گریه، سال نحسی است و هر ۱۲ سال هر کس در نزدیکی جهانگیر باشد، می‌میرد در حالی که خود جهانگیر همیشه به گونه‌ای از مرگ فرار می‌کند.

در کنار این موضوع، هسته اصلی داستان را علاقه زیاد جهانگیر به مشهور شدن شکل می‌دهد و قرار است این دو موضوع دو بخش اصلی ژانر فانتزی کمدی فیلم سال گریه را تشکیل دهد.

همواره اولین اصل در داستان‌نویسی، ایجاد دنیا یا فضایی است که مخاطب را به درون خود بکشد و اصطلاحا مخاطب بتواند با شخصیت‌های داستان همذات‌پنداری بکند. نکته‌ای که در سال گریه شاهد آن نیستیم، درواقع این فیلم اصلا به سمت ساختن یک فضا نمی‌رود و صرفا توجیهی می‌آورد تا بتواند سرسری از وجه فانتزی خود عبور کند.

همان‌طور که پیش از این گفته شد، بخش فانتزی داستان صرفا همان توضیحی است که در ابتدای داستان می‌شنویم، توضیحی که حتی در عالم واقع و در طالع‌بینی چینی گزاره‌ای نیست که بتوان به آن استناد کرد و در کل ما با فیلمی سلخته و دمدستی مواجه هستیم.

شوخی‌های بی‌مایه گریه‌ای

در بخش دیگر ماجرا یعنی بخش کمدی فیلم سال گریه هم اوضاع بهتر از بخش فانتزی آن نیست؛

سینما آزادی، ازجمله مشکلات اصلی این سالن‌ها عبارتند از؛ عدم رعایت استانداردهای آتش‌نشانی و ایمنی، قرار گرفتن نادرست درب‌های خروجی سالن‌ها، نشتی صوتی در سالن‌ها و استاندارد نبودن شیب سالن‌ها و ایجاد تداخل در دید مخاطبان.

بنابراین لازم است اول توضیح داده شود که چرا این پروژه بدون

نگاهی به فیلم «سال گریه» ساخته مصطفی تقی‌زاده

وظیفه فراموش شده سینمای کمدی

از شوخی‌های رکیک تا رابطه‌های خارج از عرف

سال گریه از همان ابتدای فیلم شوخی‌های خود را شروع می‌کند با خورده شدن قابله جهانگیر توسط گرگ، مردن پیرترین فرد روستا به خاطر نحسی جهانگیر و همین‌طور این شوخی‌های بی‌مزه تا آخر فیلم ادامه پیدا کرده، فرصتی برای به‌اصطلاح جا افتادن شوخی‌ها نمی‌دهد و این مساله، بزرگ‌ترین

سراسر فیلم پر شده از شوخی‌های بی‌مزه‌ای که شاید در نزدیک به دو ساعت فیلم، نهایتا دو شوخی باشد که بتواند به معنای واقعی از مخاطب خود لبخند بگیرد. تا اینجا ی کار سال گریه نتوانسته از اولین اصل و مهم‌ترین آنکه همه‌گونه‌های داستان را دربر می‌گیرد راعایت‌کند و به همین خاطر مخاطب هنگام تماشا ی فیلم با داستانی سلخته و شوخی‌هایی بی‌مایه روبه‌رواست.

برش

نزدیک «سال گریه» نشوید

در سینما هیچ وقت فروش بالا یا اقبال عمومی دلیلی بر کیفیت فیلم نیست؛ همان‌طور که در این چند ماه اخیر شاهد بودیم که فیلمی مانند هاوایی یا همین سال گریه فروش بالایی داشته اما از کیفیتی حداقلی برخوردار هستند. دلیل این امر نیز یا به حجم گسترده تبلیغات این فیلم‌ها برمی‌گردد یا به خاطر ستاره‌ای که در این فیلم‌ها بازی می‌کند، مانند بازی بهرام افشاری در فیلم سال گریه

برگزاری مناقصه به یک پیمانکار سپرده شده و دوم این‌که چرا طبق وعده‌ای که داده شد، سینماها برای اکران نوروزی آماده نشدند تا شاید به‌واسطه فروش نوروزی بخشی از این هزینه‌ها تأمین شود. درنهایت این‌که اصلا چه زمانی قرار است این سینماها مجوزهای خود را دریافت و فعالیت خود را آغاز کنند؟/فارس

ضربه را به فیلم زده است. دیگر نکته مهم درباره شوخی‌های فیلم سال گریه، جنس شوخی‌های این فیلم است؛ جنس شوخی‌های این فیلم به‌گونه‌ای است که سال گریه را ابیدا نمی‌توان یک کمدی خانوادگی دانست؛ بخش اعظمی از شوخی‌های این فیلم مملو از حرف‌های رکیک، نشان دادن و استعمال مواد مخدر و حتی رابطه‌های خارج از عرف است. اگر سینمای ایران مبتنی بر یک نظام رده‌بندی سنی بود و سفت و سخت بر این نظام تأکید و آن را اجرا می‌کرد، حتما کمتر شاهد این بودیم که خانواده‌ها با ناآگاهی مطلق به تماشای این دست از فیلم‌ها بنشینند.

طالع‌بینی بدون هیچ قلاب ذهنی

سال گریه همان‌طور که پیش از این بررسی شد از نظر کمدیف نه اثر موفقی است و نه اثری استاندارد اما همان‌طور که سازندگان آن باور دارند سال گریه نه یک اثر صرفا کمدی که اثری فانتزی نیز به شمار می‌آید. البته این نکته درستی است که هر اثری دارای حقه‌های سینمایی باشد یا آلمانی غیرواقعی در داستان خود داشته باشد، می‌تواند وارد ژانر فانتزی شود اما نکته مهم‌تر این است که بخش فانتزی را فارغ از این‌که دنیایی وسیع باشد یا نقطه‌ای کوچک، چگونه به مخاطب ارائه می‌شود و مخاطب آیا می‌تواند آن را بپذیرد یا خیر؟

گفتن این نکته البته الزامی است اگر داستانی فانتزی بخواهد همراهی مخاطب را به دست بیاورد باید در پس مفهوم فانتزی که معرفی می‌کند قلابی برای وصل کردن ذهن مخاطب در واقعیت وجود داشته باشد. مانند آنچه در فرانچایز مردان سیاه‌پوش شاهد آن بودیم یا در فیلم من زمین را دوست دارم. به عنوان مثال در فیلم سال گریه که نام خود را از یکی از سال‌های طالع‌بینی چینی برداشته است، شخصیت جهانگیر هشداری می‌دهد که در این سال کسی نزدیک من نیاید؛ اما برای این ویژگی هیچ قلاب ذهنی محکمی برای مخاطب ارائه نمی‌شود و مخاطب با این‌که فیلم گاه و بیگاه روی این عنصر فانتزی تأکید می‌کند اما نمی‌تواند آن را بپذیرد.

ابتدال ژانر کمدی

درمواجهه بافیلم‌های کمدی همواره این سؤال پیش می‌آید که هدف از ساختن یک فیلم کمدی چیست؟ آیا فیلمی که صرفا بتواند مخاطب خود را بخنداند، فیلم موفقی است؟ جواب این سوالات تا حد زیادی در نوع جهان‌بینی کارگردان و صاحب اثر قرار دارد؛ اما ایده‌آل ژانر کمدی آن است که پیش از آن که بخنداند، یک فیلم دغدغه‌مند باشد. البته باید گفت که این ایده‌آل چیز جدیدی نیست؛ اگر کمی آشنایی با سینمای کلاسیک و دنیای ادبیات داشته باشیم، متوجه می‌شوید که آثار کلاسیک ژانر کمدی سینما همواره با نگاه به جامعه و نقد‌های اجتماعی و سیاسی ساخته می‌شوند. در دنیای ادبیات نیز به همین ترتیب است. گویی این یک اصل در پدید آوردن آثار طنز یا کمدی بوده، به‌عنوان مثال در ادبیات ایران نیز شاهدان مثال‌هایی هستیم مانند آثار عبید الزکانی که مملو از نقد‌های اجتماعی زمانه خود است یا تلخ‌ک‌ها در درباره شاهان که همان‌طور که از اسم‌شان بر می‌آید یکی از وظایف‌شان گرفتن زهر انتقادهای اجتماعی بود تا بتوانند برای شاهان کاستی‌های اجتماعی را باگو کنند. امروزه اما آثار کمدی‌ای را می‌بینیم که وظیفه اصلی خود را فراموش کرده‌اند و روی جنبه خنداندن مخاطب تکیه کرده‌اند که البته نتیجه این کار شده است مجموعه‌ای از شوخی‌های مبتذل. در سینمای ایران اما متأسفانه بیشتر شاهد ابتدال ژانر کمدی هستیم و یکی از نمونه‌های این ابتدال را می‌توان در فیلم سال گریه که درون آن همه جور شوخی بی‌مایه و ممنوع برای کودکان وجود دارد.

دیدگاه

بهای نرفتن سراغ تبلیغات ماهواره‌ای

کارگردان فیلم «آپاراتچی» با اشاره به این‌که نگران مخاطبی است که دیگر در سینما دنبال مضامین انسانی، معنوی و اجتماعی نیست، نسبت به شرایط تبلیغی فیلم‌ها انتقاد کرد و گفت؛ چرا کسانی که به نظام رسانه‌ای جمهوری

اسلامی در حوزه تبلیغات وفادار می‌مانند، باید مظلوم واقع شوند؟ قربانعلی طاهرفر گفت؛ در حال حاضر آنلاین فروش فیلم‌ها متکی به پارامترهایی است که برای اهالی سینما، منتقدان، رسانه‌ها و کارشناسان واضح و مبهرن است اما چون واقعیتی تلخ است یا از کنار آنها عبور می‌شود یا به بهای رونق اقتصادی سینما، تمایلی به پرداختن به آنها وجود ندارد. کارگردان آپاراتچی اضافه کرد؛ در بخش تبلیغات با وجود یکسری شاخص‌ها اما یک حقیقت تلخ هم وجود دارد؛ این‌که بعضی فیلم‌ها یک‌سری مجاری تبلیغاتی دارند و دوست دارند در همان خط باقی بمانند و مثلا سراغ شبکه‌های ماهواره‌ای نمی‌خواهند بروند. در این شرایط آیا از کسانی که به پرچم فرهنگی کشور خود متعهد هستند، نباید حمایت شود؟

چهره

جایزه جشنواره بین‌المللی زنان بیروت برای بازیگر ایرانی

صحرا اسداللهی، بازیگر و کارگردان فیلم کوتاه «اسپاسم» توانست از هفتمین جشنواره بین‌المللی زنان بیروت، جایزه بهترین بازیگر نقش اول زن را دریافت کند. مراسم اختتامیه جشنواره بین‌المللی بیروت ۳۱ فروردین (۱۹ آوریل) - در بیروت لبنان برگزار شد. اسداللهی پیش از این، جایزه بهترین بازیگر زن جشنواره فیلم‌های آسیایی لس آنجلس را در کارنامه دارد. فیلم کوتاه «اسپاسم» به کارگردانی صحرا اسداللهی، تهیه‌کنندگی زاهد برگز و نویسندگی نفیسه زارع و عاطفه صالحی است که در هفتمین دوره جشنواره بین‌المللی زنان بیروت حضور داشت. جشنواره بین‌المللی فیلم زنان بیروت (BWFF) یکی از مهم‌ترین جشنواره‌های مربوط به زنان در جهان است که در بیروت و توسط انجمن فیلم بیروت با موضوع «زنان برای رهبری» برگزار می‌شود و نقش زنان را به عنوان رهبر در جوامع خود برجسته می‌کند. این فیلم کوتاه، پیشتر در چهل و دومین جشنواره ونکوور کانادا، بیست و پنجمین جشنواره زنان سنوئل کره جنوبی، بیست و هشتمین جشنواره رباط مراکش و یازدهمین جشنواره موزیک و فیلم‌های مستقل جهان در آمریکا حضور داشته و نامزد بهترین بازیگر زن و فیلمبرداری در یازدهمین جشنواره موزیک و فیلم‌های مستقل جهان در آمریکا شده است. /ایرنا

بازیگر مشهور آمریکایی همچنان حامی غزه

سوزان ساراندون، برنده اسکار بهترین بازیگر زن، در تجمع حامیان فلسطین در مقابل دانشگاه کلمبیا در نیویورک که به دستگیری شمری از نتاهرکنندگان توسط پلیس آمریکا انجامید، شرکت کرد. «شما به من امید می‌دهید؛ نه فقط به من، بلکه به بسیاری از مردم. درنهایت، حقیقت پیروز خواهد شد.» این سخنان را این بازیگر ۷۷ ساله از آغاز جنگ غزه، سیاست‌های اسرائیل را به‌شدت مورد انتقاد قرار داده، خطاب به جمعیت گفت. سازمان ملل دستگیری دانشجویان توسط پلیس نیویورک را مورد انتقاد قرار داد و استفان دوچاریک، سخنگوی دبیرکل آنتونیو گوترش، نیز بر حق مردم بر برگزاری تظاهرات مسالمت‌آمیز تأکید کرد.

